

Syltåg *Juncus tenuis*, nästan ny för Dalarna

Urban Gunnarsson, Hillersboda

Man ska alltid lita på magkänslan, annars är det lätt att gå förbi både smått och gott. Jag hade under mitten av september tagit mig ut till ett grustag i närheten av Hinsén, en av de större sjöarna i Svärdsjö, för att lite närmare undersöka den lokalt beryktade Sme källa. Syftet var att helt enkelt snoka efter intressanta arter, som titt som tätt förekommer i källmiljöer, men även för att titta på källan i sig som skulle vara omtalat djup.

Jag körde upp bilen till det grustag som ligger i närheten av källan. Jag kom snart fram till ett källdrag och följde det uppströms. En del halvintressanta arter för trakten noterades såsom missne, skogsnycklar och kärrfräken. Källan hittades efter ett visst letande, och den var som omtalats riktigt stor och antagligen ganska djup, men eftersom den var så skuggigt belägen fanns inte så mycket intressant att rapportera därifrån.

Jag strövar således lite småbesviken åter mot bilen, men börjar där snoka vidare i själva grustaget. Det händer ofta att man hittar lite småspännande arter i dessa miljöer och detta ställe var inget undantag. Jag reagerar på en tågart med lite yviga stödblåd, som på håll påminde om klynnetågets platta y-formade stödblåd. Men den var grövre och hade ett robustare axsamling, som mer påminde om stubbtågets. Jag plockar med mig några exemplar och kollar vidare runt i grustaget.

Här hittar jag i den lilla vattensamling, som ofta blir i de lägsta punkterna i grustag, flera arter som går mot det rikare hållet, exempelvis källmossa *Philonotis fontana*, lerbålmossa *Blasia pusilla*, knagglestarr, *Carex flava*, slätterblomma, *Parnassia palustris* och bredkaveldun *Typha latifolia*. Rikedommen av *Juncus*-arter var stor i grustaget förutom den insamlade hittade jag myrtåg *J. alpinoarticulatus*, ryltåg *J. articulatus*, vägtåg *J. bufonius* och knapptåg *J. conglomeratus*. Jag vänder hemmåt med det insamlade matrealet.

Väl hemma visar jag det tåg-kollekten för Johanne, min fru. Hon bestämmer det till syltåg *Juncus tenuis*, eftersom den har så tydligt spetsiga kalkblad (se fotot), till skillnad från stubbtåg som har rundade kalkblad. Så magkänslan, att det var något udda, var inte helt fel denna gång. Vid ett eftersök i Artportalen finns inga Dalafynd av arten, och på

våran hemsida, Dalafloran.se, finns ett fynd av arten. Detta, det första Dalafyndet, är från allra sydligaste spetsen av landskapet vid rastplatsen Lilla Sångaren på en grusvägslinga, hittat av bröderna Gunnar och Henry Eriksson 2012. Nu finns således ytterligare ett fynd att lägga till.

Arten slytåg är en nykomling till landet från Nordamerika och antagligen är den på spridning i landet. Den virtuella floran uppger att det första fyndet i Sverige är från Växjö, Småland, och publicerades av N. J. Scheutz i *Botaniska Notiser* 1887. Enligt Scheutz hittades arten av "tvenne skolynglingar". I en *Smärre notis* i *Botaniska Notiser* skriver han lite mer om fyndet "*Juncus tenuis* Willd. anträffades sistlidne sommar vid Vexjö ett par kilometer söder om staden, först af tvenne skolynglingar Th. Wickbom och C. Bergström. Den förekommer i temligen stor mängd på något fuktig sandblandad jord i sällskap med *Agrostis stolonifera*, som derstädes är sådd, och åtskilliga andra växter, hvilka för ett par år sedan ej funnos på den nämnda lokalen, så att med skäl kan antagas, att den inkommit med utländskt frö".

Grustag får ofta mer eller mindre permanenta vattensamlingar i dess lägsta nivåer. I och runt dessa hittar man ofta intressanta arter. Foto: Urban G.

I dag finns den i stort sett i hela södra Sverige upp till Gävle, med enstaka ströfynd upp efter norrlandskusten.

Senare under hösten frågade jag markägaren om han hade någon aning om hur syltåget kommit till det avsidet belägna grustaget i skogslandet vid Hinsén. Han hade naturligtvis inte någon större ide, men nämnde att han haft väganläggningsarbetare med maskiner från Stora Skedvi i grustaget. Kanske tåget kommit med massor på dessa anläggningsmaskiner? Kanske man ska söka vidare efter syltåg på sandmarker i trakterna Skedvi?

Syltåg fotograferad på nya lokalen vid Hinsén. Foto: Urban Gunnarsson.